

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Kipra

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

A. Katra tiesa, īstenojot savu civiltiesisko jurisdikciju, var pieņemt (pagaidu, pastāvīgu vai obligātu) izpildrakstu vai iecelt administratoru kreditoru aizsardzībai visos gadījumos, kad tas tiesai šķiet pamatoti un piemēroti, pat ja kompensācija vai citi tiesību aizsardzības līdzekļi netiek prasīti vai piešķirti. Pagaidu izpildrakstu pieņem vienīgi tad, ja tiesa ir pārliecināta, ka pastāv nopietns atklātā sēdē izskatāms jautājums, ka prasītājam varētu būt tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekļi un ka pagaidu izpildraksta nepieņemšanas gadījumā būs grūti vai neiespējami vēlāk panākt pilnīgu taisnīgumu (32. panta 1. punkts 1960. gada Tiesu likumā Nr. 14 (grozītā versija)).

B. Tiesa jebkurā tajā ierosinātā civilprocesa brīdī var pieņemt izpildrakstu par sekvestrāciju, saglabāšanu, aizgādību, pārdošanu, aizturēšanu vai tāda īpašuma pārbaudi, kas ir prasības priekšmets, vai arī pieņemt izpildrakstu, lai novērstu zaudējumus, kaitējumu vai nelabvēlīgu ietekmi, kas tā nepieņemšanas gadījumā personai vai īpašumam rastos pirms galīgā sprieduma pasludināšanas lietā, kura skar šo personu vai īpašumu, vai kamēr tiesas spriedums nav izpildīts (Civilprocesa likuma 6. nodaļas 4. panta 1. punkts). Šajā noteikumā atļautā izpildraksta mērķis ir procesa laikā vai līdz sprieduma izpildīšanai aizsargāt (pieņemot konkrētus izpildrakstus, kas minēti iepriekš) īpašumu, kas ir prasības priekšmets.

C. Katra tiesa, kas izskata civilprocesu par parādiem vai zaudējumu atlīdzināšanu, jebkurā brīdī pēc prasības iesniegšanas var pieņemt rīkojumu, kurā atbildētājam neļauj atsavināt tādu uz viņa/viņas vārda reģistrētu vai kā viņa īpašumu reģistrējamu nekustamā īpašuma daļu, kas pēc tiesas ieskatiem ir pietiekama, lai apmierinātu prasītāja prasību un segtu procesa izmaksas. Izpildrakstu pieņem vienīgi tad, ja tiesa uzskata, ka prasītāja prasība ir pietiekami pamatota un ka pēc īpašuma pārdošanas vai nodošanas trešai personai prasītājs nevarētu panākt tāda tiesas sprieduma izpildi, kāds, iespējams, tiks pieņemts (6. nodaļas 5. panta 1. un 2. punkts). Šo pantu piemēro prasībām par parādiem vai zaudējumu atlīdzināšanu, un tajā atļauts pieņemt izpildrakstus par tādu nekustamo īpašumu, kas reģistrēts uz atbildētāja vārda vai ko atbildētājam ir tiesības reģistrēt kā savu īpašumu. Tā mērķis ir iesaldēt nekustamo īpašumu līdz brīdim, kad tiek pieņemts spriedums prasītāja labā.

Tiesas pilnvaras, kas izklāstītas A. punktā, nepārprotami ir plašākas par B. un C. punktā aprakstītajām un definē vispārīgus tiesu jurisdikcijas nosacījumus ierobežojošu pagaidu izpildrakstu pieņemšanai. Savukārt B. un C. punktā ir norādīti īpaši izpildrakstu veidi, ko tiesas var pieņemt.

Atbilstīgi Augstākās tiesas judikatūrai A. punktā minētās vispārīgās pilnvaras (Tiesu likuma 32. pants) ir plašas un sniedz iespēju pieņemt pagaidu izpildrakstu attiecībā uz īpašumu, kas nav pamatlietas priekšmets. Atbilstīgi judikatūrai Kipras tiesas saskaņā ar Tiesu likuma 32. pantu ir pilnvarotas piemērot pagaidu *Mareva* izpildrakstus [izpildraksti par tādu aktīvu (naudas vai kustamo aktīvu) iesaldēšanu, kas ir tiesas jurisdikcijā, lai novērstu to pārvietošanu ārpus jurisdikcijas vai iztērēšanu].

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Pagaidu izpildraksta pieteikumus var iesniegt jebkurā notiekoša civilprocesa posmā. Pieteikuma iesniegšanas procedūra ir reglamentēta Civilprocesa procesuālajos noteikumos. Tiesai būtu jāņem vērā prasītāja jebkāda kavēšanās attiecībā uz pagaidu pasākumu pieprasīšanu.

Atbilstīgi Kipras tiesību aktiem ir iespējams pieņemt pagaidu izpildrakstu, par to nepaziņojot otrai pusei (*ex parte*, skatīt Civilprocesa likuma 6. nodaļas 9. pantu). Šādas procedūras ir izņēmuma pasākums, un tādā gadījumā lietas steidzamība ir procesuāls nosacījums, lai varētu tikt izmantota tiesas rīcības brīvība bez otras puses uzklausišanas. Tiesas šo principu piemēro ļoti stingri. Ja prasītājs neatklāj būtiskus faktus, tas nopietni ietekmē arī vienpusēju (*ex parte*) pieteikumu pagaidu izpildraksta pieņemšanai.

Vienpusēji pieņemts pagaidu izpildraksts stājas spēkā tūlīt pēc tā nodošanas atbildētājam, taču uzreiz pēc nodošanas to var iesniegt atpakaļ tiesā, lai atbildētājs varētu paziņot, vai viņam/viņai ir iebildumi pret tā pieņemšanu. Arī jebkura trešā persona, ko tieši skar izpildraksts, var pieprasīt, lai tiesa uzklausa viņa/viņas viedokli par lietu. Ja atbildētājs pret izpildrakstu iebilst, tiesa sarīko uzklausišanu, kurā izlemj, vai izpildraksts paliek spēkā vai arī ir jāatceļ vai jāmaina. Noraidījuma gadījumā prasītājam ir tiesības vērsties tiesā vēlreiz, ja ir mainījušies lietas būtiskie apstākļi. Jānorāda arī tas, ka visās lietās, kurās pagaidu izpildrakstu pieņem, pamatojoties uz vienpusēju (*ex parte*) pieteikumu, tiesa, ievērojot konkrētu tiesību normu, liek prasītājam iemaksāt drošības naudu tiesas noteiktā apmērā, lai garantētu jebkādu iespējamo atbildētāja zaudējumu segšanu. Atbilstīgi judikatūrai tiesai ir pilnvaras pieņemt izpildrakstu vienīgi tad, ja prasītājs pats/pati iemaksā drošības naudu.

Protams, pagaidu izpildrakstu var pieņemt arī pamatojoties uz pieteikumu ar paziņojumu (t. i., otrai pusei par to tiek paziņots). Taču tādā gadījumā tiesa ņem vērā lietas steidzamību.

2.2 Galvenie noteikumi.

Par to, vai pieņemt ierobežojošu pagaidu izpildrakstu, tiesa var lemt pēc saviem ieskatiem. Lai tiesa varētu izmantot savu rīcības brīvību un, izvērtējot iesaistītās intereses, izlemt, vai pieņemt prasīto izpildrakstu, jābūt izpildītiem trim galvenajiem nosacījumiem:

uzklausāmā lieta ir nopietna (pietiek ar to, ka tiek atklāts apstrīdams un ar lietu saistīts pieņēmums);

pastāv labvēlīga iznākuma iespējamība (acīmredzama veiksmīga iznākuma varbūtība / acīmredzams pieņēmums, ka prasītājam ir tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekļi);

izpildraksta nepieņemšanas gadījumā vēlāk būs grūti vai neiespējami panākt pilnīgu taisnīgumu (vai zaudējumu atlīdzības piešķiršana prasītājam pēdējā posmā nebūs pietiekama, lai īstenotu viņa/viņas tiesības).

Kā norādīts iepriekš, lēmums par to, vai pieņemt pagaidu izpildrakstu, ir pilnīgi tiesas ziņā. Turklāt tas, ka minētie trīs nosacījumi ir izpildīti, uzreiz nenozīmē, ka izpildraksts tiks pieņemts. Tiek sasaukta tiesa, lai izvērtētu, vai, ņemot vērā visus faktus un apstākļus, izpildraksta piemērošana ir pamatota un piemērota.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Judikatūra liecina, ka aktīvu veids/tips neierobežo tiesas izmantotās pilnvaras. Tomēr aktīvu veids var būt būtisks faktors, ko tiesa ņem vērā, izvērtējot iesaistītās intereses, kad tā izmanto savu rīcības brīvību attiecībā uz izpildraksta pieņemšanu. Risku zaudēt naudu no bankas konta prasītājam ir vieglāk pierādīt nekā nekustamā īpašuma atsavināšanas risku.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Ja tiek pieņemts izpildraksts, jebkurai pusei, uz kuru izpildraksts attiecas, ir juridisks pienākums to ievērot. Izpildraksta neievērošana ir uzskatāma par necieņu pret tiesu un tiesību aktos ir atzīta par sodāmu. Turklāt jebkura persona, kas mudina uz tiesas pieņemtā izpildraksta nepildīšanu vai to veicina, var tikt atzīta par vainīgu necieņas izrādīšanā pret tiesu (42. pants 1960. gada Tiesu likumā Nr. 14 (grozītā versija)).

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Tiesas pieņemtajā izpildrakstā ir iekļauts īpašs punkts, kurā noteikts, cik ilgi izpildraksts ir spēkā. Parasti izpildraksts saglabā spēku līdz galīgā sprieduma pieņemšanai pamatlietā vai līdz tas tiek atcelts vai mainīts ar turpmāku tiesas izpildrakstu. Pasludinot galīgo spriedumu pamatlietā, tiesa, lai veicinātu sprieduma izpildi, var tajā iekļaut īpašu punktu, kurā noteikts, ka izpildraksts ir spēkā noteiktu laikposmu pēc sprieduma pasludināšanas.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Tiesas spriedumu, ar ko pieņem izpildrakstu, var pārsūdzēt Augstākajā tiesā. Pārsūdzēt var arī tādu tiesas spriedumu, kurā pagaidu izpildraksta pieteikums ir noraidīts.

Augstākajai tiesai ir plašas lietas iztiesāšanas pilnvaras. Tā var pieņemt pirmās instances tiesas noraidītu izpildrakstu un var arī atcelt vai mainīt zemākās tiesas pieņemtu izpildrakstu. Tomēr jānorāda, ka pārsūdzības process nav uzskatāms par lietas jaunu izskatīšanu. Pirmās instances tiesas spriedums netiks atcelts tikai tāpēc, ka Augstākā tiesa savu rīcības brīvību būtu izmantojusi citādi. Augstākā tiesa iejauksies vienīgi tad, ja nolems, ka pirmās instances tiesa savu rīcības brīvību izmantoja *kļūdaini*.

Lapa atjaunināta: 07/12/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.